

haber haber haber haber haber haber haber haber haber haber

İş Sağlığı ve İş Güvenliği Alanında Çıkarılacak Tüzük ve Yönetmeliklere İlişkin Türk-İş, Hak-İş, DİSK, TMMOB, TTB'nin Ortak Görüşü

MSG-TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TMMOB ve TTB ortak çalışma grubu 30 Eylül 2003 tarihinde Türk Tabipleri Birliği'nde toplanmıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 4857 sayılı Yasası'nda belirtilen tüzük ve yönetmelikler çıkarılması çalışmalarının ilkinin oluşturulan, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetmeliği Taslağı'nın genel değerlendirmesi yapılmıştır. Sürece ilişkin kaygılar paylaşılmış ve ortak bir görüş hazırlanmış ve bu görüşün de ilgili yerlere iletilmesine karar verilmiştir.

22 Mayıs 2003 günü TBMM tarafından kabul edilen ve 10 Haziran 2003 günü yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Yasası yeni bir çalışma ilişkileri sistemi getirmiştir. 1475 sayılı Yasa ile yürürlükte olan sistem esaslı oranda değişmiş, yeni düzenlemeler, kavramlar, çalışma biçimleri ve çalışma ilişkileri ortaya çıkmıştır.

Yasalama sürecinde karşı çıktığımız, çalışanları korumasızlaştıran bir çok hükmün, uygulamada daha da olumsuz sonuçlar yaratacağına ilişkin kaygılarımız; yaşadığımız somut olaylarla doğrulanmaktadır. 4857 sayılı İş Yasası çerçevesinde çıkarılması düşünülen tüzük ve yönetmelikler bu tabloyu doğrudan doğruya etkileyecektir. Çalışma yaşamının detaylarının belirleneceği tüzük ve yönetmelikler tüm çalışanların sağlık ve güvenliğini doğrudan etkileyeceğinden hayati öneme sahiptir. Bu nedenle aceleyle getirilerek eksiklikler ve hatalarla dolu ve oldu bitti anlayışı ile çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler çalışma barışını daha da bozacaktır.

Bu süreçte, Yasanın yürürlük tarihinden başlayarak altı ay içinde çıkarılması ön görülen tüzük ve yönetmeliklerin hazırlanacağı, gerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından basma yapılan açıklamalarda, gerekse Bakanlığa yapılan başvurulara verilen yanıtlardan, anlaşılmaktadır.

4857 sayılı Yasa'nın 114. maddesi ile oluşturulan Üçlü Danışma Kurulu'nun, bu süreçte etkin bir işlev üstlenmesi gerektiği açıktır. Bu nedenle Üçlü Danışma Kurulu'nda yer alan işçi sendikaları konfederasyonları başta olmak üzere, kamu niteliğindeki meslek kuruluşu olan TMMOB ve TTB de 114. maddede belirtildiği gibi 'çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çalışmalarının ve uygulamalarının izlenmesi' doğrultusunda, mevzuat çalışmalarının tüm hızıyla sürdürüldüğü bu süreçte daha aktif bir rol üstlenmeye hazırdırlar. Bu düşüncenin dayanağı, Yasa'nın ilgili madde hükümleri yanında, Yasa uygulamasının sonuçlarından çalışanları korumak ve çalışanların sağlık ve güvenliklerini sağlayarak yaşama ve çalışma haklarını güvence altına almak amacından kaynaklanmaktadır. Bu nedenlerle Bakanlığın çıkaracağı iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tüm yasal düzenlemelerden (tüzük ve yönetmeliklerden) sonradan bilgilendirilen değil, baştan itibaren, yani hazırlık sürecinde dahil olmak üzere katılımlarının sağlanması mevzuatın uygulanırlığına ve çalışma barışına olumlu katkıda bulunacaktır.

Üretimin arttırılmasını öncelleyen her türlü yaklaşım, çalışma hakkını sağlıklı çalışma hakkı temelinde ele almak durumundadır. Üretimin arttırılmasına yönelik olarak, tüm üretim alanlarında teknoloji kullanımının gittikçe artması klasik risk-

lerin yanı sıra yeni tip risk kaynaklarını ve riskleri de çalışma ortamına taşımıştır. İşyeri ortamı, çevre koşulları ve içinde bulunanların fiziksel ve ruhsal sağlığı, iş sağlığı ve iş güvenliği alanındaki sorunları çok boyutlu bir aşamaya ulaştırmıştır. Üretim alanı, çalışanlar için oldukça karmaşık riskler içermektedir. 4857 sayılı Yasa'nın uygulanması ile yaygınlaşan yeni çalışma biçimleri, bu riskleri daha da ağırlaştıracaktır.

Günümüzde ulaşılan bilimsel-teknolojik aşamada bu risklerin ortadan kaldırılması ya da etkisizleştirilmesine olanak sağlayacak yeterliliktedir. Bu, nedenle, iş sağlığını ve güvenliğini ilgilendiren tüm sorunlara çözüm üretilebilir, iş kazaları engellenebilir ve meslek hastalıkları önlenir. Bu ancak çalışma ilişkilerinde "insan öncelikli" bir yaklaşımın varlığı ile olanaklıdır. Sağlıklı ve güvenli koşullarda çalışma hakkının, yaşama hakkı gibi temel bir hak olduğu unutulmamalıdır.

Bir kamu hizmeti olarak örgütlenmesi kaçınılmaz olan iş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesinin ilk basamağı, işyerlerinde sendikalar ve işçilerin eşitlikçi temsile dayalı katılımı ile oluşturulan işyeri kurullarıdır.

İş sağlığı ve güvenliği alanında olması gerekenlere ulaşmak için, çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerin aşağıda belirttiğimiz temel ilkeler uygun olarak hazırlanması gerektiğini düşünüyoruz.

● 4857 sayılı Yasa'nın genel felsefesi, tüzük ve yönetmeliklerdeki düzenlemelerle çalışanlardan yana dengelenmelidir. Bunun temel koşulu, bu çalışmalarda emeğin temsiline ve katılımına olanak sağlanmasıdır.

● İş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesinin bir kamu hizmeti olduğu ancak çalışanların sağlığından ve güvenliğinden işverenin sorumlu olduğu ve hizmetin de işverenin finansmanı ile gerçekleştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. İşyerindeki, işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin layıkıyla yerine getirilmesi işyerindeki sendika ve işçiler ile işçi sağlığı ve güvenliğinin de sorumlu "işyeri hekimi, iş güvenliği mühendisi vb." karar süreçlerine katılımının sağlanması ile mümkündür. Buna ilaveten kamu denetiminin de arttırılması ile konuya yaklaşılmalıdır.

● Bu hizmetlerin, önleme ve koruma öncelikli olması ve işçinin sağlığını bir bütün olarak ele alması gereklidir.

● İşyeri hekimliği ve iş güvenliği mühendisliği kamusal bir görev olması nedeniyle işverenden özerk olmalı; bu amaçla istihdam edilenlerin iş güvenceleri, bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de, özel olarak düzenlenmeli ve yasal güvenceye bağlanmalıdır.

● Ortak işyeri birimlerinin oluşumu, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin örgütlenmesinde özellikle dikkate alınmalıdır.

● İş sağlığı ve iş güvenliği uygulamaları ve örgütlenmesi ulusal bir politikaya dayanmalıdır.